

СОСБІЛІВАСЦІ ЎЗРОСТАВАЇ ПСИХОЛОГІІ
І "ЦЫКЛІЧНАСЦЬ" БЕСПЕРАПЫННАЇ
АДУКАЦЫЯНАЇ ДЗЕНАСЦІ ЧАСТАЇНІКА

Я. Я. Іваноў

Мадэлізускі дзяржа, ны педінстытут імя А. А. Куляшова

Адпаведна поглядам Л. С. Выгоцкага, пры пераходзе з аднаго узроста ў другі ў чалавека змяняюцца не толькі псіхалагічныя функцыі, але і іх суадносіны і структура.

На назіраннях, сярэдні ўзрост настаўнікаў, якія асабліва востра адчуваюць патрэбу ў палепшэнні кваліфікацыі, дасягае 32-38 гадоў, г. зн. праз 10-15 гадоў пасля заканчэння ВНУ, а больш за 90% слухачоў Інстытутаў у часнавалення -- гэта людзі ва ўзросце звыш 30 гадоў. Адгэтуль вынікае дыдактычны вывад аб тым, што пры складанні і рэалізацыі праграм падрыхтоўкі настаўнікаў у сістэме дасейшай педагагічнай адукацыі трэба ўлічваць і ўзроставы фактар.

У псіхалагічных даследаваннях адзначаецца, што ва ўзросце 30-35 гадоў мысленне, памяць і увага чалавека развіваюцца інтэнсіўна, а ва ўзросце 34-40 гадоў назіраецца некаторае квантытатыўнае іх аслабленне і ў той жа час невялікі ўздым ва ўзроўні памяці і мыслення. Пасля 35 гадоў, як правіла, здольнасць да хуткага і лёгкага перакладзення увагі з аднаго віда дзейнасці на другі паступова зніжаецца. Дарослыя ў гэты перыяд імітуюцца па магчымасці не карыстаюцца механічнай памяццю, а разбіраюцца ў сутнасці справы, рабіць лагічныя вывады і меркаванні.

Неабходнасць узроставай перыядызацыі падрыхтоўкі настаўнікаў пасля заканчэння ВНУ прадугледжвае, на наш погляд, пэўную якасную і колькасную дыферэнцыяцыю яе зместу (своасабліваю "цыклічнасць"):

першае	---	даследаванне практычнага патэнцыялу навуковай інфармацыі, наапазнаанай у ВНУ (зучэбна-метадычныя накіраванасць адукацыі);
дзесяцігоддзе
(да 30 год)		
другое	---	актуальная навуковая арыентацыя і дасейшае павышэнне ўзроўню тэарэтычных ведаў настаўніка ("другая" навукова-педагагічная адукацыя);
дзесяцігоддзе
(30-40 гадоў)		
трэцяе і	---	паглыбленае вывучэнне спецыяльных пытанняў педагагічнай тэорыі і практыкі (навукова-метадычная, распрацоўка педагагічнага вопыту настаўніка).
чацвёртае		
дзесяцігоддзе
(пасля 40 гадоў)		